

Паршукова Леся Миколаївна старший викладач кафедри інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, м. Умань, вул. Садова, 2, тел.: (04744) 40295, e-mail: plm77@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-9499-4891>

Паршуков Сергій Васильович старший викладач кафедри інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, м. Умань, вул. Садова, 2, тел.: (04744) 40295 e-mail: ps73v@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-8838-5894>

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Вступ. За останні десятиліття у суспільстві відбувся цілий ряд глобальних змін, які суттєво вплинули на процес трансформації світової спільноти. З одного боку це перспективно та захопливо, а з іншого викликає ряд пересторог та хвилювань. Адже впровадження чогось нового супроводжується рядом проблем, з якими людство ще ніколи не стикалося, а звідси виникають і певні упередження.

День-у-день з'являються оновлені запити до професійних компетенцій працівників різних галузей, виникають абсолютно нові види робіт та навіть цілі галузі професій. Саме тому освітяни мають організувати свою роботу так, щоб знання та навички сучасного молодого покоління відповідали запитам часу. Нині стає зрозумілим, що методики навчання, де основою була книга, вже не є актуальними, адже вони не можуть забезпечити всебічний та гармонійний розвиток дитини. Сучасний учень має не лише володіти інформацією, але ще й уміти її шукати, аналізувати та систематизувати відповідно до запитів суспільства, ось чому освітяни

шукають нові та ефективні методи та технології, щоб сформувати необхідні компетенції у сучасного підростаючого покоління.

Виклад основного матеріалу. Соціально-політичні явища, реформи та новітні технології сучасного світу неминуче привносять зміни в усі сфери діяльності людини. Освіта також не є виключенням. Багато педагогів знаходяться у постійному пошуку нових методів та форм роботи з учнями, враховуючи професійні та компетентнісні запити суспільства, особистісну орієнтацію сучасної молоді.

Дезидератом нині є застосування Інтернету та його ресурсів в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти. Сучасне покоління цифрової молоді потребує нових способів подання інформації та роботи з нею. Сучасний школяр для успішного навчання повинен: мати безперешкодний доступ до найрізноманітніших джерел інформації через використання інтернет-ресурсів; виробити вміння якісно та оперативно опрацьовувати значні обсяги інформації, застосовуючи оптимальний для певного виду робіт інтернет-ресурс; на основі базових продукувати нові завдання та використовувати їх у майбутньому.

Основною перевагою побудови нової освітньої парадигми із застосуванням інтернет-сервісів є їх доступність, оскільки на сьогоднішній день інформаційно-комунікаційні технології досить міцно увійшли до навчальної діяльності на всіх щаблях освіти. Окрім цього, як показує практика, використання в освітньому процесі інтернет-сервісів сприяє активізації пізнавальної активності, критичності мислення та формуванню творчого потенціалу школярів, позитивно впливає на підвищення рівня навчальної мотивації, що в сумі є потужним стимулом до досягнення чималих освітніх результатів.

Ініціативи щодо розвитку різноманітних методик та способів роботи зі школярами за допомогою сучасних тенденцій освіти з використанням

можливостей Інтернету можна вважати кроком до оновлення всієї матриці освіти, що продукує широке поширення інноваційних методів роботи з учнями. Відбувається не лише оновлення методів, а й засобів та інструментарію навчання, що використовуються вчителем для проведення різних форм взаємодії з школярами: очної, дистанційної, колективної тощо.

Необхідність використання інтернет-ресурсів обумовлена перш за все можливістю співпраці з людьми світу, обміном професійною інформацією з науковцями, фахівцями-експертами, творчими учнями, звичайними людьми, що діляться власним досвідом у будь-якій галузі. Можливість доступу до різного роду інформації, яка, за часту, не відображена у традиційних джерелах (підручниках) є дієвою для мотивації дослідницької та творчої роботи учнів. Мотивацією такої роботи є:

- отримання розширеної та найактуальнішої інформації з багатьох тем;
- постійне оновлення даних;
- перспектива участі у глобальних учнівських мережевих проєктах;
- інтерактивний режим спілкування зі своїми однолітками.

Окрім зацікавленості та вмотивованості до навчання серед учнів, використання інтернет-ресурсів має ряд переваг і для педагогів, а саме:

- доступ до всіх інтернет-ресурсів як інструменту для розробки інтерактивних уроків;
- доступ до дослідження ресурсів з метою досягнення освітніх цілей;
- можливість створення цікавого освітнього контенту для використання на уроці (інтерактивні плакати, цифрові комікси, ментальні карти тощо);
- вдосконалення спілкування та інтелектуального обміну;

- ігровий елемент освітнього процесу.

Інтернет-ресурси також сприяють виробленню в учнів уміння працювати в команді (вирішення проблем у співпраці) та стимулюють до формування навичок створення персонального інтелект-продукту. Тож, як бачимо, застосування можливостей Інтернету в освітній діяльності допоможе реалізувати формулу Нової школи, в основу якої входять дитиноцентризм, компетентнісний зміст освіти, педагогіка партнерства на уроці та сучасне освітнє середовище.

Аналізуючи сучасні дослідження можна стверджувати, що застосування різних інтернет-ресурсів допомагає в закладах загальної середньої освіти реалізувати особистісно-орієнтований підхід в освітній діяльності, враховувати особисті здібності та вподобання учнів, їх схильність та зацікавленість тощо. Головним завданням, що постає перед вчителем, є вміння дібрати відповідний ресурс в мережі Інтернет, який буде дієвим для застосування на уроці [1, С.129].

На нашу думку, застосування інтернет-ресурсів входить до переліку важливих методичних засобів для організації сучасного освітнього процесу. Їх розмаїття та можливості є значними, але педагогу не обов'язково використовувати усі одразу, адже для освоєння інструментарію програм потрібен час, не говорячи вже про наповнення освітнім контентом. Зазначимо, що можливості Інтернету розкриваються повніше під час використання його для організації освітнього процесу, наприклад: виконання творчого завдання, колективного проекту, організації перевірки засвоєння матеріалу в онлайн-режимі.

Інтернет-ресурси можна класифікувати на ряд підкатегорій їх застосування в освітній діяльності (рис.1):

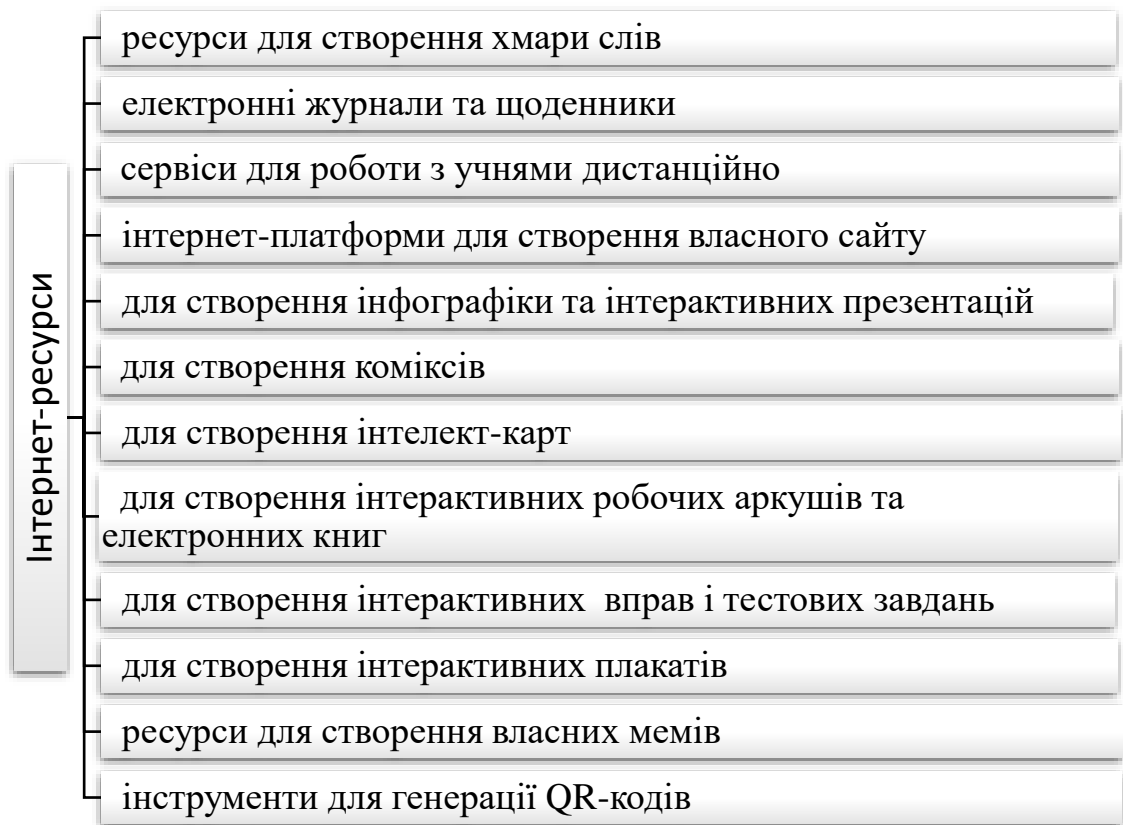

Рис.1. Класифікація інтернет-ресурсів

В оновленому змісті освіти пропонуються і нові форми роботи з учнями та їх оцінювання. Саме для урізноманітнення такої роботи доцільно застосовувати різний інструментарій. Для формувального оцінювання, наприклад, можна використати можливості інтернет-ресурсів для генерації QR кодів. Даний вид оцінювання дозволяє не лише оцінити, а й скоригувати процес навчання, адже призначений для з'ясування чи успішно школярі справляються з освітніми завданнями, а також визначити, як необхідно будувати процес навчання в подальшому. У форматі коду можуть бути подані словесні спонукання до отримання кращих результатів, наголошення на творчих здібностях учня, зображення-індикатори успіху тощо. До таких ресурсів належать наступні:

- QRcodes та Qrcode-pro – програми кодують текст, посилання, E-mail, картинки, SMS. Вони безкоштовні та мають інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, є функція для комбінування кольорів фону та кодованого

зображення. Також є можливість обирати як розмір так і градус повороту QR-коду;

- Qr-code generator – дана програма передбачає дещо ширший діапазон можливостей, ніж QRcodes, а саме: можна створювати статичний чи динамічний код, додавати логотип, має засоби для вивантаження растрового та векторного зображення коду тощо. Інтернет-сервіс є англomовним.

- QRcode-monkey – сервіс, що в онлайн режимі створює QR-коди різноманітних видів: відео, веб-сторінка, простий текст, зображення і т.п. Також є функція налаштування кольорової гами та дизайну, можна додавати зображення за вибором користувача [2].

Нині педагоги почали широко застосовувати Інтернет-ресурси для створення інтерактивних робочих аркушів та електронних книг. Одним із топових ресурсів для освіти є Wizer.me. Сервіс дає можливість розробляти інтерактивні дидактичні матеріали для організації дистанційного навчання із використанням відео та текстової інформації, зображень та аудіо файлів; для роботи з інтерактивною дошкою під час проведення уроку; організації представлення виконаних домашніх робіт та їх оцінювання. Використовуючи в роботі даний інтернет-ресурс вчитель має змогу запросити до спільної дослідницької діяльності учнів або організувати розробку декількох проєктів.

Цікавим для використання та привабливим для школярів є сервіс розробки мультимедійних книг WriteReader. При роботі з ним найкраще прослідковується педагогіка партнерства, тобто простір, що будується на засадах рівності, діалогу та співпраці. Школярі самі розробляють макети мультимедійних книг, а вчитель виступає в ролі наставника або тьютора, тобто виконує коригуючу та супроводжуючу функції.

До інтернет-ресурсів для створення інтерактивних робочих аркушів та електронних книг також відносяться: Book Creator, Ourboox, Formative і багато інших.

Особливої уваги заслуговують Інтернет - ресурси для створення інтерактивних вправ та тестових завдань. Інструментарій для створення інтерактивних дидактичних матеріалів, вправ, завдань, які вчитель може використати, як для організації очної роботи на уроці, так і дистанційної або самостійної; для проведення позакласних заходів та самоосвіти. Майже усі сервіси багатомовні, або ж їхній інтерфейс інтуїтивно зрозумілий. Для роботи доступні цілі бібліотеки шаблонів завдань. Досить часто розробники, доповнюючи ресурси, додають найбільш затребувані функції-можливості; наприклад, можливість генерування ментальних карт та розробки кросворду чи ребусу тощо.

Дослідження науковців доводять, що візуальна інформація сприймається краще, ніж будь-яка інша, адже завдяки кольоровості образів, які вмикають емоційну складову вона систематизується швидше.

Яскравий образ, картинка, зображення, малюнок – запорука активності та запалу учня на уроці. Її яскравий образ та змістовий посыл запам'ятовуються краще, ніж будь-який інший вид інформації. Сучасним освітнім трендом є меми. Ними почали користуватися у соцмережах, де вони швидко отримали широке використання та популярність. Педагоги також взяли до уваги даний інструмент як можливість побудови нестандартного уроку.

Меми – це дотепні картинки, що мають змістовий характер. В освітній діяльності вони почали використовуватись не так давно, але дуже подобаються школярам, адже робота з ними сприяє розвитку аналітичних здібностей, емоційного інтелекту та креативного мислення. Обмін мемами

покращує освітню комунікацію. Досить часто меми є реакцією на події що відбуваються: наукові відкриття, політичну ситуацію, шкільне життя тощо.

В освітній діяльності меми мають репрезентативне значення, як можливість влучно та дотепно відтворити прочитане або почуте на уроці, акцентуючи увагу на головному. Також це можливість продукувати дискусійну ситуацію, а потім пропонувати у вигляді мему дати відповідь-реакцію на ситуацію. Тут учні зможуть виявити творчість та креативність із використанням сучасних інструментів. Для розробки мемів є ряд інтернет-ресурсів, наприклад: Meme generator, Meme arsenal.

В навчальній діяльності як правило використовують мемів-інформаторів, при створенні яких в основу закладають фразу, афоризм, дискусійне питання. Для їх створення залучають і учнів, адже емоційна складова є близькою для них, а можливість використати метафори та оксюмурони (вирази, які складаються з двох взаємовиключних і суперечливих фраз або слів), як можливість показати гостроту свого розуму, мотивують до самоосвіти та пізнання. Гумор та емоції гуртують та зацікавлюють, мотивують до співпраці та роботи в колективі.

Потужним інструментом візуалізації інформації є інтерактивна стрічка часу. Нині маємо дієвий інструментарій інтернет-ресурсів з використанням якого можна розробити цікавий, інтерактивний, авторський дидактичний матеріал – стрічку часу. Такий матеріал може бути використаний в роботі вчителя з будь-якого предмету для візуалізації хронології розвитку процесів, подій, досліджень; створювати електронні освітні ресурси для вивчення тем, розділів, історичних віх розвитку чого. Наприклад, позначка на шкалі часу за бажанням може мати стислий опис змістовного елемента теми в хронологічному порядку, посилання на мережевий ресурс тощо. Стрічку часу можна використати і в позакласній та

виховній діяльності, це дієва можливість спланувати власну роботу над проєктом.

Інтернет-спільнота дає досить широкий вибір прикладних програм та веб-сервісів, які дають змогу розробити дану візуалізацію не прикладаючи багато зусиль та заощаджуючи робочий час – Timetoast, Timeline.JS, Time.Graphics, Sutori, Dipity, WheninTime. Кожен із перелічених ресурсів дає можливість організувати спільну або колективну роботу. Цією роботою керує автор стрічки, як правило вчитель, а в співавтори запрошуються або усі бажаючі, або вибірково зазначені учні, учасники проєкту. Роль педагога залишається коригуючою, адже лише він може видаляти події та редагувати всю стрічку; інші учасники лише додавати та редагувати змістове наповнення.

В межах дослідження інтернет-ресурсів для освіти варто зупинитися на розробці та використанні різного роду візуалізацій складного теоретичного матеріалу, тобто інфографіці. В науковій літературі під інформаційною графікою розуміють спосіб подання основної інформації за допомогою яскравих схематичних зображень, що мають визначений зміст. Робота з таким інструментом дає змогу трансформувати нелегкий навчальний текст, числову інформацію на яскраву графіку, що акцентуватиме увагу на ключових місцях. Це допоможе не лише запам'ятати, а й легше засвоїти, осмислити та вдумливо опрацювати матеріал. Інформація стане доступнішою, звідси – мотивація до освітнього процесу покращиться. Існують багато видів подання інформації з допомогою інфографіки: інфографіка-порівняння, інфографіка-інструкція, інфографіка-схема, інфографіка-карта, інфографіка-таймлайн, інфографіка-плакат, інфографіка-статистика тощо. Характеристики кожен вид не потребує, адже в назві закладено зміст. Для роботи над візуалізацією освітнього контенту є значна кількість інтернет-ресурсів, для прикладу:

Easelly, Canva, Prezi, Draw.io, Venngage, Piktochart, Visme, Hohli, Tricider, Straw poll, Doodle, Flisti, Poll, Everywhere та ряд інших. Більшість є умовно безкоштовними, що дозволяє користувачеві спочатку спробувати роботу з даним ресурсом, а потім обрати найзручніший та придбати можливість користуватися розширеними опціями, що є лише у платній версії. Цінність даного ресурсу як інструментарію для активізації освітнього процесу є значною [2].

Висновки. Таким чином, існуючі на сьогоднішній день інтернет-ресурси є дієвими для активізації освітнього та виховного процесу. Широке їх застосування обумовлює необхідність наукового та методичного опису їх можливостей, переваг та недоліків для педагогів практиків, спрощення їм процесу пошуку новітніх методик для роботи з сучасною молоддю, цифровим поколінням учнів Нової школи. Розв'язання проблеми як має проходити процес інтеграції та глибина його впровадження у освіту дозволяє говорити про побудову нової освітньої парадигми. Нині в сучасному освітньому просторі ці тенденції настільки суттєві, що науковці почали говорити про процес трансформації класичного викладання в простір Інтернет.

Список використаних джерел

1. Паршукова Л.М., Паршуков С. В. Можливості інтерактивних сервісів для вдосконалення підготовки майбутніх вчителів інформатики Нової української школи. *Věda a perspektivy*. 2022. №4(11). С.128-138.

2. Осіна Н. А. Інтернет-ресурси для роботи педагогічного працівника. URL: <https://sites.google.com/view/osina-zp> (дата звернення: 04.05.2022).